

Her eşya bir öykü

'Dans Ediyor Bir Hane' çağrışımlara açık, herkesin kendisinden mutlaka bir şeyler bulacağı geri dönüş hikâyesi. Satır araları bu yüzden çok şey anlatıyor; her sayfa, bir sürü yaşanmışlıkla çevrili

DENİZ YILMAZ

Yazarın kendi tarzını yaratma süreci meşakkatli bir yolculuk. Başlangıçta anlamsız bakışlarla veya içi boş eleştirilerle karşılaşmak da mümkün. Orçun Türkay, yarattığı biçemle bu yollardan geçmiş bir isim ve yeni roman anlayışının ve novella kültürünün günümüzdeki sayılı kalemlerinden.

"Peri Masalları", "Zavallı", "Belkis, Cevat ve Ne İdüğü Belirsizler" kitaplarının ardından bu kez "Dans Ediyor Bir Hane"yle okurların karşısında.

Dekorlar arasında

"Dans Ediyor Bir Hane"de yirmi üç kısa metin var ve hepsi bir şekilde birbirine bağlı. Bunu sağlayansa tüm zamanların şimdiyle eşitlenmesi. Dahası, Türkay'ın metinlere yerleştirdiği canlı cansız ne varsa hepsinin anlatıma katkı sunması. Nasıl mı? Elbette hatıralar aracılığıyla.

Hepimizin bir zamanlar yüz yüze baktığı, evin en değerli köşelerini açtığı ve tepe tepe kullanıp sonra da vedalaştığı

alet edevat ve eşyalar, 1980'lerden ve 1990'lardan selam gönderiyor metinlerde. Bugünden bakınca eski, nostaljik görünümlü bir evde geziniyor gibiyiz. Videoya bir kaset atmışız da ara sıra ekranın ortasından geçen kar şeridinin arkasından bu görüntüyü izliyoruz sanki.

Türkay, zamanı ağır ağır ilerleterek yürüyor; araba modelleri, ev araç ve gereçleri ufak ufak değişiyor. Bol betimleme, az olay ve kişiyle sahneyi oluşturan öğeleri anlatırken bizi, dönemi yansıtan motiflerin âdeta içine gömüyor. Bu dekorların arasında bazen bir adam bazen de bir kadın ortaya çıkıyor. Yönetmen "oyun" deyince isimsiz kahramanlar harekete geçiyor.

Zaman geriye sarılıyor

"Zaten değişimin ve hareketin önünde kim durabilir ki?" gibi bir cümle ağzınıza takılabilir kitabı okurken. Çünkü Türkay, olacakları haber veriyor; şu bahçeli evin yerine apartman yapılacak, şu duvar yıkılacak, şuraya yeni bir duvar örülüp bir de kapı kondurulacak... Bu arada okur, az önce görülen kadına ve erkeğe, kimi anlarda birlikte kimi anlarda ise tek başlarına rastlıyor.

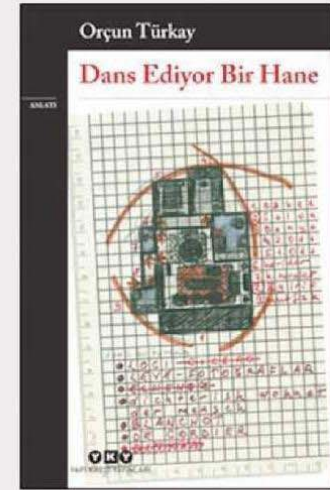
Başka biri herhalde bu evin krokisini

çizip bizi bir dolu olayın içine atardı. Oysa Türkay, evin her köşesini ayrıntılı biçimde aktarıyor. Yalnız bununla da kalmıyor, sağda solda duran nesnelere ilgili yaşanmışlıkları da sıralıyor. Sanki her şey bugünde sabitlenmiş, hepsi yerli yerinde duruyormuş gibi. Okur, güçlü bir anımsamanın eline düşüyor, o evde dolanıyormuş hissine kapılıyor. Aynı zamanda kare kare hazırlanan bir çizgi filmdeki gibi her sayfaya bir başka ayrıntı eklenerek ilerliyor kitap. Örneğin, kadın ve erkek ayaklamıyor ya da kolunu kütüphaneye yaslıyor. Bazen ikisinden biri sokağa çıkıyor bazen her ikisi de evden ayrılıyor, döndüklerinde eşyaları yerli yerinde buluyorlar. An geliyor sigara tütürüyorlar.

Kitapta anlatılanlar, okurda bir olay yerine gelmiş izlenimi de uyandırıyor. Çünkü hâkim olan kıpırtısızlık, bize "hiçbir yere dokunma" benzeri bir uyarıda bulunuyor. Belki zaman akmıyor da bir video kasette olduğu gibi geriye doğru sarılıyor.

Türkay, hepimizi ölçüp biçip bir yolculuğa çıkarıyor. Eşyalar ve onların evlerde nasıl yer bulduğuna dair görüntüler sunuyor. Böylece resmen eşyaların nefes alıp verdiği ve imparatorluk kurduğu

geçmişe bir seyahat gerçekleştiriyoruz. Çağrışımlara açık, herkesin kendisinden mutlaka bir şeyler bulacağı geri dönüş hikâyesi bu. Her eşya, başlı başına bir öykü aslında "Dans Ediyor Bir Hane"de. Satır araları bu yüzden çok şey anlatıyor; her sayfa, bir sürü yaşanmışlıkla çevrili.

DANS EDİYOR BİR HANE

Orçun Türkay

Yapı Kredi Yayınları, 2016